

1917-03-07

SENDER

Astrid Warberg-Goldschmidt

RECIPIENT

Johanne Christine Larsen

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Da

Date explanation:

Datoen er skrevet øverst s. 1

General comment:

Astrid/Dis Warberg-Goldschmidt og Jørgen/Buf Schou blev kæresten og hun gravid, da han var 19 år, og hun var 34. Astrid var på dette tidspunkt stadig gift med Alfred Goldschmidt.

Jørgen Schous mor var Marie Schou; gift anden gang Syberg.

Søsteren, der befandt sig 20 minutter fra Astrid, er sandsynligvis Louise Brønsted.

Jørgens mor, Marie Schou, boede i 1917 i ejendommen Valdal i Valby.

Denne bygning rummede flere lejligheder.

"Tante" kan være både Wilhelmine Berg/Tante Mis og Johanne Caspersen/Tante Hanne. Der er sandsynligvis tale om sidstnævnte, da hendes mand, Christian/Max Caspersen omtales i forbindelse med hende.

Sender's location:

Rolfsgade 17 4

Sender info (seal, address, etc.):

Adressen er skrevet øverst s. 1

Mentioned people:

Louise Brønsted

Christian Caspersen

Johanne Caspersen

Alfred Goldschmidt

Alhed Larsen

Christine Mackie

Ellen Sawyer

Janna Schou

Jørgen Schou

Marie Schou

Andreas Warberg

Laura Warberg

Archive:  
Kerteminde Egns- og Byhistoriske  
Arkiv, BB8398

Trykt udgave:  
Nej

Provenance:  
Testamentarisk gave til Østfyns  
Museer fra Laura Warberg Petersen

#### TRANSCRIPTION

Med kuglepen øverst s. 1: læst 1964

[Med blæk:]

Rolfsvej 17 4. den 7/3 - 17.

Kæreste lille Junge! Tusind Tak for Dit goe Brev - det er også Synd af mig at plage Dig med det Tøj - Du har så Ret i, at det bør vente og ses an - der stod mig blot i Hovedet noget om, at jeg måtte købe under Udsalget, men det er jo så forholdsvis lidt, jeg får at købe, så det klares jo nok. - Du kan sige til Be, at det var 10 Kr, hun kom til at skylde mig; jeg skulde have haft hendes Guldpenge - som jeg kunde tjene 8% på ved at veksle dem i svenske Sedler - da jeg nu ikke alligevel måtte få Guldpengene, har Be sagt noget til Buf om, at jeg i Stedet skulde have Procenterne, men det finder jeg ganske urimeligt.

Søde Junge - jeg må have Lov til at hyle lidt for Dig - det hjælper så godt; du kan tænke Dig, at nu har det varet i næsten en Uge - denne forfærdelige Asthma - jeg er fortvivlet, hver Nat må jeg sidde timevis op i Sengen bare for at få Luft; det er lidt bedre om Dagen, når jeg er oppe, men jeg er så totalt udmattet, at det tager mig en Time at klæde mig på - og så må jeg h[ulæseligt] efter Vejret igen en lang Tid - jeg kan ikke gå over Gulvet uden at det begynder igen - og så kaster jeg ustandselig Slim op - og Hosten giver ofte de rædsomste Smerter i Underlivet, så jeg må sidde og holde med begge Hænder på min arme lille Unge; kan Du ikke forstå, det er en Prøvelsens Tid, og at jeg må hyle lidt for Dig. Buf er mageløs - men det er næsten for strengt for ham også - op 6 hver Morgen - hente Koks - gøre Ild - ned efter Mælk og Brød - koge Kakao og smøre Mad, så passer han Frokostbakke til til mig og Kl 7. styrter han til sit Arbejde på et Værksted langt ude på Amager; der står han hele Dagen med strengt legemligt Arbejde - og så snart det slutter - farer han igen ud til mig - gør Sovekamret i Stand og giver mig Middagsmad - styrter hjem til sin egen Middag Kl 6 - så er han her igen ved 8 Tiden - vadske op - og, når ikke er altfor dødtæt, så vadske han også Gulvene - og altid er han smilende og sød, skønt jeg dog ser, hvor tæt han er; men jeg kan intet - udover at klæde mig på og Dagen igennem koge Saltvand på Kakkellovnen til Gurgling af Halsen, som bestandig er fuld af Slim. Det er ikke Skaberi - jeg prøver til - og mister straks Vejret af det. Er det ikke også fatalt med denne Iskulde, som står ud ad Vinduer og Døre og er uovervindelig. Kan Du ikke tænke, det er be'sk at sidde her ene hele Dagen med alle disse Kvaler - når man har en Søster 20 Min. herfra - og vèd, at hun næsten daglig er herinde - hun vèd, at jeg bestandiger syg - men bevares, det koster jo 4 Øre at telefonere og spørge, hvordan det går. Jeg kan slet ikke

fatte det. Nå, det er ikke værd at nære Béskheden - det er også svært, at jeg er så forbavset, Junge.

Nu skal jeg ikke hyle mere. Tænk, at Mor nu véd alt. Jeg har haft 2 Besøg i al denne skrækkelige Sygetid, begge af Tante. Første Gang havde hun lige fået alt at vide - var fortvivlet - rådede mig for Giftermålet etc - som jeg vist har fortalt Dig. Otte Dage efter fik jeg det næste Besøg - lå igen i Sengen og var frygtelig elendig. Tante kom for at læse nogle Breve fra Mor. Ja, Junge, det er skrækkeligt af mig, men når Mor farer sådan frem - med den mest ubarmhjertige Vrede og Foragt, kalder min Handlen væmmelig og afskyelig - taler om den store Skandale etc - så bliver jeg så underlig kold og følelsesløs overfor Mor - hun bliver så fjern og fremmed for mig - det er, som om det slet ikke vedkommer mig. Sorg og Bedrøvelse - det smelter mig fuldstændig og gør mig ulykkelig over, at jeg har voldt andre ondt. Men Vrede gør mig bare kold og hård; jeg véd, det er stygt af mig - men jeg kan ikke forbedre det; det drejer sig dog om alt det, som for mig betyder mest i Livet - ja alt; det som for mig er det smukkeste og værdifuldeste af alt i Verden.

Tante havde skrevet til Mor, om hun ikke kunde tænke over det - og siden skrive et venligt Brev til mig (den søde Tante!) men Mor svarede, at det var foreløbig umulig - hun var altfor knusende vred. Elle var også meget vred og oprørt, sagde at når Be så ofte havde været kølig mod mig, så havde det sin gode Grund! (!) Junge var den eneste, som undskyldte og forsvarede mig (Tak, lille søde Junge, jeg véd jo, at Dig kan jeg altid stole på.) Og videre skriver Mor, at det var skammeligt af mig således at narre Fru Syberg, der altid havde været en Engel imod mig (!) - Mor vilde rigtignok skrive til hende; -. Ja, gør Mor det så kan jeg også være sikker på at blive rehabiliteret - så reel og retfærdig, som Fru S. er - det bliver ikke morsomt for hende, at få Brev fra Mor!

Og Tante talte om de andre - ja, hun vidste jo nok, at Mornine flirtede en Del - men hun vidste også, at det kun var ["var" indsat over linjen] sjæleligt - der var aldrig tale om noget legemligt. Jeg måtte jo tie til alting - èn skal jo gerne være Syndebuk, jeg skal nok være det; men når man kender både Bs og Elle og Mornines små Historier, så er det lidt løjerligt at høre på, at de er hellige, mens jeg alene synder. Elles Vrede vil jeg nu foreløbig ikke tro på (hun har da sidst Grund til at være skinhellig!) nej, hun

II/

siger vel sådan, fordi hun mener det er bedre for Mor, men jeg mener nu, at Din Metode er både ærligere og mere formålstjenlig. Det er for Resten underlig, Junge, jeg tænker dog bestandig, at når vi bare blev gift, så var alt i Orden - men det synes jo tvertimod, som om det yderligere opirrer

Sindene.

Ja lille Junge, det er en bevæget og brydsom Tid. Jeg fulgte Dit Råd og ringede til Max (Tante har bedt mig ikke komme der - og jeg er jo desuden indespærret) han var nu meget retirè - henviste mig til Alfred - sagde kort Farvel. Nå.

Og nu gør jeg som både Du og Max foreslår - skrive til Alfred, om han mulig vil skaffe en Sagfører; jeg er glad over, at både Du og Be har frarådet mig Dede - efter hans Brev har jeg været alvorlig bekymret for, at han ikke var den rette Mand til at fremme Sagen, så selv om jeg også selv skal betale en Sagfører, må jeg vist dog hellere det, da jeg dog meget gerne vilde giftes inden den lille kommer, så den kan blive "ægte".

Tænk, Junge, vi går begge to og glæder os sådan til vores Bryllup - vi snakker næsten hver Dag om det- jeg er sikker på, at vi endogså glæder os mere end de allermest "sædelig forlovede." Det er da kunstig nok - og jeg gamle Pige! Jeg sidder her og navner alt mit goe Tøj - Dækketøj osv - (med AW) med Henblik på Fællesmenagen i Valdal; jeg frygter ikke mere for den; vi kan få det henrivende i den lille Lejlighed med Have foran - og jeg føler så sikkert at jeg nok skal blive goe Venner med hans Mor, hun er allerede nu langt mere venlig og hensynsfuld imod mig - det skal nok gå. Bare Du dog kunde komme til at lide Buf- han er virkelig sådan et storartet Menneske - og Du kan da forstå, han må være mange År ældre end sin Alder, siden jeg i ét og alt kan så godt med ham. Altid kan jeg snakke med ham om alt - og han ser så velgørende sundt og frisk på alle Forhold - han er gennem realistisk - totalt fri for sentimental Affektation - jeg tror, at vi har godt af hinanden. Han er den af alle, jeg har harmoneret bedst med - det føler jeg bestandig tydeligere. - . Ja, nu må jeg i Seng - skønt jeg véd det betyder, at den rædsomme Asthma tager fornyet Fart - men jeg er almægtig træt. Din altid Dis.

(1914) 1881 1964

Rafsony 17<sup>e</sup> den 7/5-17.

Kæreste lille side fange! Tusind Tak for dit gode  
Brev - det er dog ogsaa Synd af mig at plage Dig med  
det Tøj - Du kan se det i, at det lige kunde synes an-  
-der skad mig blot i Skindet noget om, at jeg mikk  
både under Kalsaget; men det er, som i forholdet til det  
jeg får at bære, i det klare og nat. - Du kan lige til  
se, at det var 10 lbs, himmelen til at skyde mig; og skulde  
have haft hendes Guldpenge - som jeg kunde have 8% for  
med at sætte dem i svenske Sletter - da jeg var i alle adige  
mikk for Guldpenge, har De sagt noget til Børnen, at jeg  
i Skid skulde have Procenterne, men det finder jeg  
ganske irriterende.

Side fange - jeg kan lige til at hyle lidt for  
Dig - det hjælper mig godt. Du kan tænke Dig, at vi har  
dit navn i indskriften og lige - denne forfærdelige Arktika  
- og i forvejen, hvor det var mig i disse hvide og  
Røgen har for at se lidt; det er lidt bedre om Dage, når  
jeg er oppe, men jeg er i forholdet i den nat, at det tager mig  
en Time at klæde mig på - og i mig jeg kunde efter Uges  
igen en lang Tid - jeg kan ikke se mere Guld i den at  
det begynder igen - og i hender jeg ustandselig stier op  
- og Hænderne giver ofte de røde røde Smerter i Underlivet,  
og jeg kan ikke gælde med begge Hænder på min arme  
lille Fing. kan Du ikke forstå, det er en Træsket Tid,  
og jeg kan hyle lidt for Dig. Prøv at tænke - men det er  
næsten for meget for ham også - og 6 bane bøger - bære Børn  
gave Tid - med efter Mødet og Bred - Børn Kæber og renover

Mad i går var han frakommet til mig  
i Kl 7. skrev han til mig om at komme  
til middag i Aften, der skal han hele Dagen  
med meget legemligt arbejde - og i aften det  
slukker - farer han igen ned til mig - går Sov-  
kammeret. Skend og gives mig Middagsmad -  
skrev jeg ham til sin egen Middag Kl 6 - og  
han der igen ned i Tiden - vasker op - og, når  
han ikke er alder didder, i vasker han  
også Tølvne - og altid er han smilende og  
sød, i hvert et dag der, hvor godt han er, men  
jeg kan ikke - indover at kende mig på og Dagen  
gennem mange Saltvand på Kikkellønnen til  
Fingling af Halsen, som bestandig er fuld af Smin.  
Det er ikke Skader - og prøver til - og smiler  
skævt Værelse af det. En det ikke også faldet  
med denne Følelse, som står ind ad Vinduer  
og Døre og er overvindelig. Han der ikke tænke  
det er lidt at sidde her ene hele Dagen med alle  
disse Kvaler - når man har en Sæker 20 Min. lang  
- og ved, at hun selv daglig er herinde - hun  
ved, at jeg bestandig er syg - men hendes, det  
baser på 4 Øre at telefonere og spørge, hvordan  
det går. Jeg kan slet ikke fælde det. Nå, det er ikke

mod at mere Besheden - det er afgjort, at jeg er forhauset, finge.

Nu skal jeg ikke hyle mere. Tank, at du nu ved alt. Du har haft 2 Brev i al denne skæbnelige Sjælelid, Løse og Tanke. Dinste Gang havde du en fælled alstide - var forhauset - røbede mig for Giftemålet etc - som jeg nu har forhauset dig. Ikke Dage efter fik jeg det under Brev - Løse i Tungen og var forhauset, elendigt. Tank born for at Løse nogle Brev fra Mrs. Ja, finge, det er skæbneligt af mig, men nu Mrs. fane vilan frem - med den mest i. harnbørke. Vrede og Toragt, taler om den store Skandale etc - i Løse og i Tungen, kald og fildelsen over Mrs - harnbørke i finge og fremmed for mig Løse, som om det alstide i Løse nedkommer mig. Løse og Bedrøvelse - det anmelder mig fildelsen og gi mig i Løse, over, at jeg har vallet andre over Mrs. Vrede gi mig bare kald og harnbørke, jeg ved, det er skæbneligt af mig - men jeg kan ikke forhauset det, det drøyer sig dog om alstide, som for mig Løse den mest i Løse - ja alt; det som for mig i Løse smukke og vordifulde af alstide i Løse.

Tanke havde skrevet til Mrs, om Løse i Løse. Tank om det - og Løse skrive et uenligt Brev til

858398  
mig (den side Tanke!) men Mrs svarede, at  
det var forfæltelig unødigt - hun var altså bæn-  
kende med. Elle var ogs. meget vred og oprørt,  
sagde at når De er af den anden side så vil jeg  
mig, i havde det som gode Grund! (!) / Hun  
var den eneste, som indskulde og forsvarede  
mig (Tak, lille side tanke, og ved jo, at Dig kan  
jo altid stole p.). Og vilde svinge Mrs, at det var  
ubæneligt af mig således at narre Dr. Sphing,  
der altid havde været en Engel imod mig (!!) -  
Mrs vidde rigtig nok svinge til hende; - Ja, gør  
Mrs det så kan jo ogs. være sikker p. at blive  
rebet - det er vel og selvfølgelig, som Dr. S.  
er - det bliver ikke umusket for hende, at p. Brev  
fra Mrs!

Og Tanke talte om de andre - ja, hun vidste  
jo nok, at Marime flinkede en del - men hun  
vidste ogs., at det <sup>var</sup> kun sjældent - der var aldrig  
tale om noget legentligt. Jo vidste jo tie til alting  
- en skal jo gerne være trykkelst, og skal nok  
bære det, men når man sender både Bør og Elle  
og Marimes små Brevkasser, så er det lidt ligegyldigt  
at høre p., at de er helleg, mens jo alene agder.  
Elles Vrede vil jo nu forfæltelig ikke tro p.  
(hun var da vidst Trind til at være skinkkelig!) nej, hun

II / siger vel sådan, fordi hun mener det er  
bedst for Max, men jeg mener nu, at din  
mistake er både adskillige og mere farvæls-  
kyndig. Det er for Resten underligt, frøje,  
jeg tænkte dog bestandig, at når vi bare  
lever gift, er der altid: Pæren — men det  
synes jo kværtimad, som om det ydeltig og  
opirrer Pærene.

Ja lille frøje, det er en benægtelse og  
højdom T. H. Jeg følger dit Råd og rejser  
til Max (Tante har bedt mig ikke komme der —  
og jeg er jo desuden indespærret) han har nu  
meget redire — henviser mig til Alfred — sagde  
hans Tante. H.

Og nu går jeg som både din og Max forstår  
— skrive til Alfred, om han vil vil skaffe en  
Sagfører, jeg er glad over, at både din og Ben  
forstår mig det — ifølge hans Brev har  
jeg været alvorlig bekymret for, at han ikke  
var den rette Mand til at fremme Sagen,  
vi selv om jeg også selv skal behandle en  
Sagfører, mig jeg vist dog hellere det, da jeg.

dog meget gerne vilde giftes inden den lille kommer,  
hvis den kan blive "døgt".

Tak, frøge, vi går begge to og glæder os sådan  
til vores Bryllup - vi snakker med den hver  
dag om det - og vi sikkes på, at vi endogså glæder  
os langt mere end de almindelige "sedelig for-  
lovede." Deres da kærester nok - og jeg gamle Pige!  
Jeg sidder her og tænker alt mit gode Tøj - Oble.  
Tøj osv - (med AN) med Henliden på Tællemanden  
i Værelse. Jeg frygter ikke mere for den, vi kan få  
det henrivende i den lille Lykkelighed med Hæne foran  
- og jeg føler sig sikker at jeg nok skal blive som  
Venner med hans Choro, han er allerede mit  
langt mere venligt og helligfølsomt end mig - det  
skal nok gå. Bare din dog kunde komme til at  
like Børn - han er virkelig sådan et stort menneske  
- og din kan da forstå, han vil være mange år ældre end sin  
Datter, siden jeg i et år alt kan sig godt med ham. Altså  
kan jeg snakke med ham om alt - og han ser i  
velgørende stund og frisk på alle forhold - han er gennem  
realistisk - taket fri for sentimental Affektation -  
jeg tror, at vi har godt af hinanden. Han er den af alle, jeg  
har harmoneret bedst med - det føler jeg bestandigt tydeligere.  
— Ja, min min jeg i Seng - stænd jeg med det behag, at den  
reddomme Asthma tager farvet Tæppe - men jeg er alene  
færdig. Din altid Dis.